

הגדול וקבעם קנין לנפשו. ואכן, הרבה ממדותיו ותכונותיו של רבי לייבילה היו תרומות ממדות זקנו אשר זכרונו לא מש מנגד עיניו לעולמים.

בימים אלו, נוכח הסב לראות גם בתכונות הנפש הנעלות של הנכד. ובלמדו עמו בעניני הוצאה והעברה בשבת, שאלו הסב: הירושלמי מקשה על שיטת בן עזאי שסובר "מהלך כעומד דמו" הלא "אין אדם מתחייב על ד' אמות ברשות הרבים לעולם, דיעשה כמי שהונחה על כל אמה ואמה ויפטור"? ומתריך הירושלמי: "משכחת לו בקופין" (מבא בתוספת שבת ה' ע"ב ד"ה בשלמא). ולפי זה הקשה הגר"ע"א, למה גזרו חכמים בשופר ובמגילה בשבת משום "שמא יעבירו ד' אמות ברשות הרבים" הלא זה יכול להיות רק בקופין, ומדוע דחו חכמים מצות התקיעה ומגילה משום חשש רחוק שיקפין ד' אמות? השיב רבי לייבילה, דמכיון בדבר מצוה עסקינן אין זה חשש רחוק כלל שיקפין, דלדבר מצוה אין יהודי "הולך", כי אם קופין בזרזות.

[גדולי החסידים הראו אסמכתא לדבריו מביאורו של רש"י על הפסוק (שמות יב, יא): פסח הוא לה', הקרבן הוא קרוי פסח על שם הדילוג והפסיחה, שהקב"ה היה מדלג בתי ישראל וכו' ואתם עשו כל עבודותיו לשם שמים דרך דילוג וקפיצה.

אדמו"ר היפני מנחם מגור זצ"ל הוסיף על תירוץ זה שכן עזאי לשיטתו שאמר (אבות ד' ב) הוי רין למצוה.

"יהודה לקדשו" (ת"א תשנ"ט) ח"א, ע' כ"ט

❖ מג ❖

בגמ' (ריה כ"ט ע"ב) בהא דאמרינן במשנה שם יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה. מנה"מ אמר רבי לוי בר לחמא א"ר חב"ה כתוב אחד אומר

שבתון זכרון תרועה וכתוב אחד אומר יום תרועה יהיה לכם (במדבר כ"ט) לא קשיא כאן ביו"ט שחל להיות בשבת כאן ביו"ט שחל להיות בחול, ומקשה הגמ' על זה ומסקנת הגמ' דמדאורייתא מישראל שרי ורבנן הוא דגזר גזירה שמא יעבירו ד' אמות ברה"ר והיינו מעמא דלולב והיינו מעמא דמגילה ע"כ. ואולם בירושלמי שם נשארה המסקנא כדרשת רבי לוי ע"ש. ובס' זרע אברהם מהגאון ר"א לופטביר ד"ל חתנו של בעל האור שמח, בס' נ"ח נדפס שם מכתב מהאור שמח וז"ל בתו"ד: הירושלמי לא הביא גזירה דשמא יעבירו בלולב ושופר רק יליף מקראי ובמגילה לא פירש טעמו. ופלא אולי משום דאמר בירושלמי מגילה סעודת פורים בשבת מאחרין משום ששמחתו תלויו בידי שמים לכן הקדימו קריאתו ועיין בזה ע"כ.

והנראה די"ל בזה כמה דאמרינן בגמ' (שבת ה' דבן עזאי ס"ל דמהלך כעומד דמי לענין חיובי שבת ובתוס' שם מביאים דבירושלמי פריך על דעתיה דבן עזאי אין אדם מתחייב על ד' אמות ברה"ר לעולם, דיעשה כמי שהונחה על כל אמה ואמה ויפטור ומשני משכחת לה בקופין, והש"ס דידן לא חשיב לה פירכא כדאמר בהזורק (צ"ח) דד' אמות ברה"ר הלכתא נמיירי לה ולהכי לא מקשה עלה עכ"ד התוס'. והקשו המפרשים דכיון דאליבא דהירושלמי לבן עזאי לא משכח"ל מעביר ד' אמות אלא בקופין א"כ למה גזרו חז"ל על לולב ושופר בשבת משום שמא יעבירו הלא בודאי לא שכיח שיקפין ועל דבר דלא שכיח הלא לא גזרו רבנן ועי' בהת"ס שם.

ואולם להמבואר הירושלמי לשיטתו דל"ל כלל הגזירה שמא יעבירו שפיר מוקים לה חיוב דד' אמות בקופין, והבבלי לשיטתו דס"ל הגזירה דשמא יעבירו ע"כ דד' אמות חייב כהלכתא ככל אופן. וגם בזה דס"ל להירושלמי דסעודת פורים בשבת מאחרין אותה עי' בש"ע או"ח סי'

תרפ"ח בהמפרשים דמה דהבבלי אינו סובר כן יע"ו לשיטתייהו.

הגאון רבי ב"ר
"ברכת שמעון" (ירושל)

דף ו' ע"א

❖ מד ❖
...כאנו עד הלום לדבר אומר לך, תנו ר' ארבע רשויות לשבת הרבים, כרמלית, מקום נ סימנא (ויקרא טו ז) "כי ביו תיבות יחיד, כרמלית, פנ קה"ל כל המשמר שבת כהג לו, וארמוז עוד יכס"ר ב בשבת מהוצאה מרשות קרי (שהוציא מרשות לרשות, קרי) הטוב יכפ"ר (כנימטרא ש"י).

"בני יששכר", מאמרי

דף ו' ע"ב

❖ מה ❖
מציאתי מגלת סתרים זכ חפר אחת זכר א (שבת דף ר ע"ב) בתשובת ה דא"א לומר דמלאכה זו שללאו יצאת, דא"ה היה ו תרתי לא אחת עכ"ל, וק החותה נחלים בשבת חייב משום ראב"צ חייב שתים ו ומבעיר, ולחד אוקימתא שאינו מחייב שתים משנו יצאת, הרי שאפשר שתה

נקרה שים זכר .
 בני נחזיק ברכה
 גם מישראל כשנכנס
 מלחו מסך הערלה
 יד עליו בזה אהד
 ור של בנה יוכל
 יא ענין אהד עם
 בע"י זכרה קדושה
 יפוך בימי הפורים .
 מים :

שמחה ומשחה קבילו עליהו . יו"ט לא קבילו עליהו . י"ל הענין . כי עיקר קדושת הפורים הוא על שיהי אז קבלת התורה מדעתנו בלא כפייה . כמאמרם ז"ל סדר קבלתו בימי אחשוורוש . והנה עיקר הקבלה מלד האדם הוא רק ההכנה והכשר המעשים שיהיה בלי רלווי לקבל . כי גוף החשוקה והרטון מחת אלוהים הוא אשר נחר בנו מכל העמים . והשריש בקרבנו שרש הקדושה האלוהי מקדושתו ית' . ועל ידי שרש הקדושה הזאת . היה החשוקה והרטון בכל נפשות ישראל . לקבל את התורה מחדש מאהבת הנס . ועיקר הקבלה מלדנו היה רק ההכנה . כי הוא זה הניחן להאדם שיעשה מלדו ההכנה הדרושה מאתו . וזהו שמחה ומשחה קבילו עליהו . כי שתי אלה הן הם ההכנות העיקריות לדי"ת . כי לכל דבר שבקדושה נלך שמחה . ואין יכול להיות מחוך עלצות . וענין שמחה היא טובה עין . וגם טובה הלב . כמ"ש וטוב לב משחה חמיד . והיא הכנה עיקרית לדי"ת . וזהו שמחה ומשחה קבילו עליהו . כי על ההכנה שייך לשון קבילו עליהו . שהיא הקבלה מלדס . אבל יום טוב המורה על עיקר שרש החגלות האלה פניו יתברך . כדליתא בצורר הק' על ענין יום טוב . שהוא מלשון וכו' טובים . שמורה על עיקר החגלות ההארה של הקדושה . מהאור כי טוב . כשפע בכל יו"ט ויו"ט השייך לו . ע"ז לא שייך לומר בלשון קבילו עליהו דייקא : היינו שיהיה נקרא קבלה מלדס . כי הדבר הזה אינו מלד האדם בשום פנים . וזהו לאדם לטוב לפניו נתן חכמה ודעת ושמחה . שטוב לפניו דייקא . היינו שרש מקור הקדושה הנקרא טוב . ונאללת ממקור קדושתו יתברך . ולאדם הזה שמקור קדושתו הוא משרש הקדושה העליונה . נתן חכמה ודעת ושמחה . וזהו חייב אינו לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי . רומנו שעלם שרש קדושת ישראל אינו בשום לך מכה האדם . רק אשר הוא ית' נחר בנו מכל העמים . להשריש בעלם נפשוהו שרש הקדושה . למעלה מן הדעת . וזהו עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי . וזה הוא קדושת פורים . הככרה האלה . שעלם קדושת

ישראל אינו מכה האדם . רק מה שכוח יתברך השריש בקרבנו הקדושה האלוהי ממקור קדושתו יתברך וכ"ל . ולזה בחילה נזכר מלח יו"ט . כי גוף הככרה האלה . שאין שום דבר מכה האדם . היה גם כן מאופעת הארה פניו ית' . אשר האור עלינו בעת הכוא . וזה נקרא יום טוב וכ"ל :

עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי . הנס עיקר שרש קדושת הכרכות שקבלו ישראל על ידי יעקב אבינו ע"ה מאת יתחק אבינו . היה בלא דעת יתחק אבינו ע"ה . כי בדעתו היה שישבנו הכרכות ח"ז על הכר הארור . וההפך היה שיהיה לשרש השייך אליהם . כי כן היה רלנו ית' שיהיה שרש הקדושה בישראל . בלי שום לך הפיסה מעוה"ז . רק ממקום גבוה מעל גבוה משרש מקור הקדושה . ששם לא ישוער שום הפיסה מעוה"ז . ולזאת גם בימי הפורים . שהוא הזמן למחוח שם הכר הארור . ולעקור הש"א מהעולם . ופיתחוד כח קדושת ישראל . גם כן עיקר קבלת הקדושה . הוא בלי שום דעת וחפיות אדם . בכדי שלא יוכל ח"ז לניק זר מהקדושה . וכדליתא בכחני הארז"ל . וזהו עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי . כי ברך מרדכי רומנו על שרש קדושת ישראל מקור הכרכה . לכן בשמחה קבלת קדושה זו . לרף להיות בלי דעת כ"ל . ועל ידי זה יוכרה וימחה כל הקליפה . ויחפך כל השתלשלות צירופי הקליפה לשרש צירופי הקדושה . ומה שיהי צירוף נח"ש . יחפך ויתפשט לאותיות משי"ה . כי מן אות נ' יהיה מ"י . כדליתא בספס"ק . ואפשר זה מרומז במאמרם ז"ל משיח בא בהיסח הדעת . רומנו שהוא על ידי השרבת הקדושה בלי שום דעת ותפיסה מלד האדם וכ"ל . ולאשר הכ"ה היה לשפ"ן . כי כן מהפירו עם הכולל . לכן בכל שנה ושנה בהגיע ימי הפורים : שאנו מכריחים ומוחים את שמו מן העולם . אנו מהפכים את כגי' של שפ"ן שהוא שניט : לקדושה משמחה יו"ט יו"ט . שהרי"ת גי' שניט . ונעשה גם כן מן נ' מ"י . גם שניט עם ג' האותיות עולים למספר הרי"ת של יתחן משמחה ידעת משמחה לרמו על כ"ל :

gave the thought when he thought he was 157

next ← en

next comes ארור המן

השמים . להבין דייקה . י"ל שפי' טן אלה על אבינו אל שיעיבהם לופה חכמה עמלק הוא המוכח במדרש . כי זה עיקר ה אבינו שבכמים . כר עמלק מחמת ז השמים להסחיר ואו כשנמח זכרו . והיו עיניך לא השכח . לא כידוע מאמרם . לך . בזמן שאין כח של מעלה . כביכול מוכיפים זנו שו לאלהים . לא השכח . לא הקדושה . אמן מינו :

שימי הפורים יהיו לעולם. וכדאיתא בילקוט (ירושלמי חענית פ"ב ה"ב) שלעתיד יהיו כל המועדים בטלין. וימי הפורים אינן נבטלין לעולם. ולכאורה הלא מצינו שתיבות ולא יעבור מורה להיפוך, שימי הפורים אינם רק בימים הכתובים במגילה, י"ד וט"ו. וכדאיתא בגמרא (מגילה ב, א) ואימא שיתסר ושיבסר, ולא יעבור כתיב. וכאן נדרש התיבות לא יעברו שאינן בטלין לעולם. והרי זה כמו שני משמעויות הפכיים בנושא אחד.

אך יש לומר כי הולא יעבור דכתיב אצל קיימו וקבלו וכו' ולא יעבור להיות עושים. הוא על העשייה בפועל מצות הימים, בקריאת המגילה ומשלוח מנות ומתנות לאביונים ומשתה ושמחה. בהתגלות זאת הוא רק על ב' הימים י"ד וט"ו. אבל כאן כתיב וימי הפורים האלה. דהיינו עצם קדושת הימים לא יעברו מתוך היהודים. מתוך דייקא, דהיינו מעומק הפנימיות של היהודים. הן המלחמה לעמוד תמיד הכן למלחמה נגד הצר הצורר האויב בנפש. והן יכולת הנצחון. ולעבור את ד' בשמחה. זאת לא יעבור ולא יבטל מתוך תוכן של היהודים תמיד לעולם ועד אכ"ר.

בגמר הסעודה

מחייב איניש לבסומי בפוריא (מגילה ו, ב). ופירש רש"י ז"ל להשתכר ביין. וזה הוא על פי פשוט להלכה. ובכל זאת יש להבין הלשון לבסומי. יש לומר שהוא לרמז הלשון בשמים, והיינו שמחויב

האדם בפורים להתבשם כנכנס בחנותו של **בושם**. שאמרו ז"ל במשנה (אבות פ"א מ"ב) יהי ביתך בית ועד לחכמים. ואיתא על זה (מדרש משלי פ"ג) משל לנכנס בחנותו של בושם. אף על פי שלא לקח כלום. מכל מקום ריח טוב קלט והוציא עמו. ויש לומר שזה שייך ביחוד בשושן פורים. שהוא יום שלאחר הפורים שכל אדם עסק בקיום מצות הפורים בכל הפרטים במשתה ושמחה, שבודאי הכל אורות עליונות.

וביום שלאחריו ובפרט ככלות היום. האדם מחשב עצמו מה קניתי ומה הרויחה נפשי מכל העסקים האלו? על זה אמרו ז"ל **מחייב איניש לבסומי, דהיינו לדעת שפורים הוא חנותו של בושם**. כי מקור קדושתו הוא ממרדכי הצדיק שנקרא בשמים ראש. ראש לכל הבשמים (מגילה י, ב. אסת"ר ו, ג). ושמו מרדכי מירא דכיא (חולין קלט, ב). ואף על פי שהאדם בעצמו אינו מרגיש איזה שלימות קנה בפורים, ידע נאמנה. אף שעל פי תפיסתו לא לקח כלום, על כל פנים היה בחנותו של בושם וריח טוב קלט והוציא עמו על כל השנה.

וזה מחברר דייקא בשושן פורים. שנקרא על שם שושנה שהוא שרש הריח טוב כדאיתא במדרש רבה (אחרי פכ"ג ובמדרש שיהש"ר פ"ב) מה שושנה זו אינה אלא לריח וכו'. ועל זה נקרא שושן פורים. שהוא שלימות קדושת הפורים לקלוט הריח טוב ולהוציא עמו על כל השנה. ואם כי אמרו ז"ל המשל הזאת על יהי ביתך בית ועד לחכמים. ולא כל אדם יוכל לקיים זאת. ומה יעשה מי שאינן לו דירה רחבה כזו?

אבל זאת יוכל כל אדם ועד לחכמים. דהיינו ב כמו ביתו, לקבוע עצמו ובזה "ימי" הפורים האל היהודים, ויהיה תמיד כ טוב ויוצא עמו בכל מק כולנו בתוך הכלל

ויש לומר גם כן ש דלא ידע, שאם

אם כן כשאקבע עצמי נ שהוא הבית המדרש לפרנסתי? על זה אמרו שיחפרנס בלחם מן הש ישראל מהמן, שנאמר ידעו מה הוא, ויש לומר ז"ל (פסחים נד, ב) אי משתכר, היינו מזה גופ במה יהיה פרנסתו, וכ לקבוע ראשו ורובו נ יתברך יכלכלהו, בזה הרבה מאוד בשפע נ נפעל בלבסומי בפוריא לקבוע עצמו בחנותו נ הוא להשתכר. כפירוש מלהשתכר בש' ימנ שמאליח ומשתכר שכר בריוח עכ"א (י אפשר ו אמת רבינו הקדוש זצ"ל ואתחנן על הפסוק "הר ש המלחמת היצר ישמאל יי היטב. ולזה בפורים אחר ניו גם השמ"אל בקדושה. ויי וכבוד. כמו אחר יציאת

זבשם כנכנס בחנותו של
 ! במשנה (אבות פ"א מ"ב)
 לחכמים. ואיתא על זה
 משל לנכנס בחנותו של
 שלא לקח כלום. מכל
 והוציא עמו. ויש לומר
 בשושן פורים. שהוא יום
 לאדם עסק בקיום מצות
 ימים במשתה ושמחה,
 ! אורות עליונות.

ובפרט ככלות היום.
 שב עצמו מה קניתי ומה
 העסקים האלו? על זה
איניש לבסומי, דהיינו
חנותו של בושם. כי
 ממרדכי הצדיק שנקרא
 לכל הבשמים (מגילה י,
 מו מרדכי מירא דכיא
 על פי שהאדם בעצמו
 שלימות קנה בפורים,
 ל פי תפיסתו לא לקח
 היה בחנותו של בושם
 יא עמו על כל השנה.

בשושן פורים. שנקרא
 זה שהוא שרש הריח
 רבה (אחרי פכ"ג ובמדרש
 ונה זו אינה אלא לריח
 שושן פורים. שהוא
 יים לקלוט הריח טוב
 השנה. ואם כי אמרו
 ! יהי ביתך בית ועד
 דם יוכל לקיים זאת.
 לו דירה רחבה כזו?

אבל זאת יוכל כל אדם לעשות את הבית
 ועד לחכמים. דהיינו בתי מדרשות שיהיה
 כמו ביתו, לקבוע עצמו בהם בראשו ולבו,
 וכזה ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך
 היהודים, ויהיה תמיד כל אחד קולט הריח
 טוב ויוצא עמו ככל מקום שיהיה, וכן נזכה
 כולנו בתוך הכלל ישראל אכי"ר.

ויש לומר גם כן שהוא ענין הסיום עד
 דלא ידע, שאם אמור יאמר האדם
 אם כן כשאקבע עצמי בהבית ועד לחכמים,
 שהוא הבית המדרש, מהיכן אשתכר
 לפרנסתי? על זה אמרו עד דלא ידע, היינו
 שיתפרנס בלחם מן השמים, כמו שנתפרנסו
 ישראל מהמן, שנאמר (שמות טו, טז) כי לא
 ידעו מה הוא, ויש לומר שהוא ענין אמרם
 ז"ל (פסחים נד, ב) אין אדם יודע כמה
 משתכר, היינו מזה גופא שאין האדם יודע
 כמה יהיה פרנסתו, ומשליך על ד' יהבו,
 לקבוע ראשו ורובו בבית המדרש והוא
 יתברך יכלכלהו, בזה הוא משתכר, ושכרו
 הרבה מאוד בשפע ברכה והצלחה. וזה
 נפעל בלבסומי בפוריא כדברינו הנ"ל. הרמז
 לקבוע עצמו בחנותו של בושם, ובפשטות
 הוא להשתכר. כפירוש רש"י ז"ל נעשה
 מלהשתכ"ר בש' ימנית. משתכ"ר בש'
 שמאלית ומשתכר שכר הרבה בשפע פרנסה
 בריוח עכ"א (י אפשר המכוון על פי דברי תורת
 אמת רבינו הקדוש זצ"ה בספר אמרי אמת בפרשת
 ואתחנן על הפסוק הר שיאין הוא חרמון! אחר
 המלחמת היצר ששמאל יימין יאחד ינעשה עייש
 היטב. ולזה בפורים אחר ניצוח מלחמת עמלק, נעשה
 גם השמ"אל בקדושה. ויקיים גם בשמאלה עושר
 וכבוד. כמו אחר יציאת מצרים ואחר כך יצאו

ברכוש גדול. כידוע שזה היה שכר עבודה ונעשה
 מאותיות שכ"ר רכ"ש בהתכללות ימין ושמאל.

פורים תר"ע
בסעודת היום
בערב שבת קדש

בהזדמן לאכול סעודת פורים בערב שבת
 קדש מן המנחה ולמעלה, יש
 לומר שהיא זמן סעודת פורים שהוא סעודת
 הודאה על הנס פורים, שנאמר עליו (מגילה
 יא, א) לולי ד' שהיה לנו בקום עלינו אדם,
 אדם ולא מלך זה המן, והיינו שבנס זה
 נתברר התיקון של הסיבה הראשונה, שהיה
 בערב שבת קדש הראשון ביום ברוא אלקים
 את האדם, וידוע אשר עשה אלקים את
 האדם ישר, ולולי רצונו יתברך בהבחירה
 היה האדם תמיד הולך ישר מעיקרא, ולא
 היה סטרא דהמן בעולם, שיצטרך להיות
 התהפכות חזרה מהיפוך לישר, ורק מצד
 רצונו יתברך בהבחירה הוה מה דהוה באותו
 היום באכילת העץ, שמזה נתהוה עסק המן
 הרשע כאמרם ז"ל (חולין קלט, ב) המן מן
 התורה מנין שנאמר המן העץ. שעיקר כח
 שליטתו או היה על ידי האכילה ושתייה
 מסעודתו של אחשורוש כידוע (מגילה יב,
 א).

ובכת האכילה ושתייה של ההיפוך. נתברר
 המן ששרשו מגיאות הבא לאחר
 שאכל ושתה ונתגאה זה. כדאיתא בגמרא
 (ברכות י, א) [וכידוע מפן תאכל וכו' ורם
 לבבך (דברים ח, יב). וכל זה היה מן הסיבה